Toplum Sa?l?k Yo?unlu?u Derecelendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Toplum Sa?l?k Yo?unlu?u Derecelendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31689

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Toplum Sa?l?k Yo?unlu?u Derecelendirme Ölçe?i (TSYDÖ), bireylerin ve hane halklar?n?n sa?l?k bak?m gereksinimlerini ve sa?l?k yo?unluklar?n? sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu akademik giri?, ölçe?in Türk toplumu için gerçekle?tirilen geçerlik ve güvenirlik uyarlama çal??mas?n? özetlemektedir.

Ölçek, 2004 y?l?nda Aysun Çelebio?lu taraf?ndan Ege Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda Türk kültürüne uyarlama çal??mas? olarak kazand?r?lm??t?r. Çal??ma, ölçe?in kültürel ve dilsel uygunlu?unu de?erlendirmi? ve psikometrik özelliklerini dört temel alanda incelemi?tir: Çevresel Alan, Psikososyal Alan, Fizyolojik Alan ve Sa?l?k Davran??lar? Alan?. Elde edilen bulgular, ölçe?in halk sa?l??? alan?nda kullan?m potansiyelini desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

Toplum Sa?l???, Sa?l?k Yo?unlu?u, Derecelendirme Ölçe?i, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, Aysun Çelebio?lu, Uyarlama, Halk Sa?l??? Hem?ireli?i.

Yazarlar

Aysun Çelebio?lu

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin ve özellikle hane halklar?n?n sa?l?k yo?unlu?u düzeylerini belirlemek ve bu yo?unlu?a ba?l? olarak ortaya ç?kan sa?l?k bak?m gereksinimlerini tespit etmektir. Bu tespit, toplumsal düzeyde sa?l?k risklerinin önceliklendirilmesi ve kaynaklar?n etkin kullan?m? aç?s?ndan önem ta??r.

Türk toplumu için yürütülen uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, orijinal ölçe?in dilsel e?de?erli?ini sa?lamak ve Türkiye ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullan?labilirli?ini istatistiksel yöntemlerle do?rulamakt?r. Ölçek, özellikle halk sa?l??? hem?ireli?i uygulamalar?nda, yüksek sa?l?k riski ta??yan gruplar? belirlemek ve uygun koruyucu ve tedavi edici müdahale stratejileri geli?tirmek için bir temel olu?turmay? hedeflemektedir.

Yap?

TSYDÖ, sa?l?k yo?unlu?unu çok boyutlu bir yap? olarak ele al?r ve bu yap?y? de?erlendirirken sadece bireysel fizyolojiyi de?il, ayn? zamanda çevresel ve psikososyal etmenleri de dikkate al?r. Ölçek, teorik olarak dört ana alt alandan olu?maktad?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Çevresel Alan: Bireyin ya?ad??? fiziki çevre ko?ullar?, hijyen durumu ve sa?l?k hizmetlerine eri?im gibi d??sal faktörleri içerir.
Psikososyal Alan: Bireyin sosyal destek sistemleri, aile içi ili?kiler, stres yönetimi ve ruh sa?l??? durumunu kapsar.
Fizyolojik Alan: Bireyin mevcut fiziksel sa?l?k durumu, kronik hastal?k yükü ve genel fonksiyonel kapasitesi gibi biyolojik bile?enleri de?erlendirir.
Sa?l?k Davran??lar? Alan?: Bireyin koruyucu sa?l?k al??kanl?klar?, riskli davran??lardan kaç?nma ve sa?l?kla ilgili bilgi düzeyini ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in Türk toplumu için geçerlik çal??malar?, kapsam ve yordama geçerli?i odaklar?nda yürütülmü?tür. **Kapsam geçerli?i** için, ölçek maddelerinin kültürel ve dilsel uygunlu?u, alan?nda uzman ki?iler taraf?ndan detayl? dil de?erlendirmelerine tabi tutulmu?tur. Bu süreç, maddelerin kültürel ba?lama tam olarak adapte edilmesini sa?lam??t?r.

Yordama geçerli?i (Predictive Validity) analizleri sonucunda, ölçek puanlar?n?n çe?itli halk sa?l??? göstergeleriyle anlaml? farkl?l?klar gösterdi?i bulunmu?tur. Bu göstergeler ?unlard?r: toplam hane halk? say?s?, evdeki çocuk say?s?, ebelerin yapt??? ziyaret say?s? ve sa?l?k kurumlar?na toplam ba?vuru say?s?. Bu anlaml? farkl?l?klar, ölçe?in toplumsal sa?l?k gereksinimlerini ba?ar?l? bir ?ekilde öngörebildi?ini göstermektedir. Ayr?ca, kat?l?mc?lar?n kendi sa?l?k bak?m gereksinimlerini de?erlendirme puanlar? aras?nda **Turkey-HSD Post Hoc Testi** ile 0.05 düzeyinde anlaml? bir farkl?l?k tespit edilmi?tir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in iç tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ölçmek üzere yap?lm??t?r. Ölçe?in parametrelerinin puan ortalamalar? 0.33 ile 3.00 aras?nda bir de?i?im göstermi?tir. Ölçe?in tümü için hesaplanan **Cronbach Alfa katsay?s?** 0.5248 olarak rapor edilmi?tir.

Alt alanlara ait iç tutarl?l?k katsay?lar? ise ?öyledir:

Çevresel Alan: 0.5033
Psikososyal Alan: 0.4037
Fizyolojik Alan: 0.4165
Sa?l?k Davran??lar? Alan?: 0.4532

Ayr?ca, ölçe?in iki yar?s? aras?ndaki **korelasyon** 0.53 olarak belirlenmi?tir. Bölünmü? yar? güvenirlik yöntemleri kullan?larak, birinci yar?n?n Cronbach Alphas? 0.56, ikinci yar?n?n Cronbach Alphas? 0.39 olarak hesaplanm??t?r. **Spearman-Brown katsay?s?** 0.57 ve **Guttman Split-half katsay?s?** 0.63 de?erlerini alm??t?r. Bu de?erler, ölçe?in kabul edilebilir düzeyde güvenilirli?e

ARABPSYCHOLOGY.COM

sahip oldu?unu göstermekle birlikte, baz? alt alanlarda iç tutarl?l???n iyile?tirilmesi gerekti?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Yüksek lisans tezinin özetlenen içeri?inde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini destekleyen ayr??t?r?c? bir **faktör analizi** çal??mas?n?n detaylar? aç?kça rapor edilmemi?tir. Ancak ölçe?in geçerlik ve güvenirlik bölümünde belirtilen Çevresel, Psikososyal, Fizyolojik ve Sa?l?k Davran??lar? olmak üzere dört temel alan, ölçe?in teorik olarak dört faktörlü bir yap?ya sahip oldu?unu dü?ündürmektedir. Bu dört boyut, toplumsal sa?l?k yo?unlu?u yap?s?n? ölçmek için kritik bile?enlerdir.

Araç

Test Türü: Uyarlama ve Derecelendirme Ölçe?i

Format: Derecelendirme (Likert veya benzeri derecelendirme sistemi kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Hane halk? düzeyinde toplumsal sa?l?k de?erlendirmesi yap?lan bireyler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Hane halk? ve sa?l?k kurumlar? ba?vurusu gibi göstergelerin de?erlendirilmesi nedeniyle.)

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki hane halklar? üzerine odaklanarak, halk sa?l??? hem?ireli?i hizmetlerinin planlanabilece?i bir örneklem üzerinde uygulanm??t?r.

Test Metodolojisi: Uygulama, genellikle öz bildirim veya sa?l?k profesyonelleri taraf?ndan yap?lan gözlem/görü?me temelli derecelendirme ?eklinde gerçekle?tirilir.

Anahtar Kelimeler

Halk Sa?l??? Hem?ireli?i, Toplumsal Sa?l?k, Yordama Geçerli?i, Cronbach Alpha, Split-half, Sa?l?k Davran??lar?, Korelasyon, Derecelendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurumsal E-posta Adresleri: aysun.celebioglu@ege.edu.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: Ege Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir (2004 Yüksek Lisans Tezine dayanarak belirtilmi?tir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2004 y?l?nda yüksek lisans tezi kapsam?nda Türk toplumuna uyarlanm??t?r. Ölçe?in akademik veya klinik amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Aysun Çelebio?lu ile yukar?daki e-posta adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücreti ve izin ko?ullar? yazar taraf?ndan belirlenmektedir.

Kaynaklar

Çelibio?lu, A.(2004).*Toplum sa?l?k yo?unlu?u derecelendirme ölçe?inin Türk toplumu için geçerlik ve güvenirlik çal??mas?.* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir. Teze ulusal tez merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??da belirtilen ba?lant?dan indirilebilir:

Orijinal PDF can be downloaded here: toplum-saglik-yogunlugu-derecelendirme-olcegi-toad.pdf

Toplum Sa?l?k Yo?unlu?u Derecelendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri, kaynak materyalde do?rudan listelenmemi?tir. Ölçe?in tamam?na ve uygulama yönergelerine ula?mak için ilgili yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM